

ACC. N:R

M. 16943:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Varor i lös vikt som fanns i affären o 1913 enligt Plåtetiketterna på lådorna bakom disken.

KAFFE. Java Kaffe I, Java Kaffe II, Java Kaffe III, Java Kaffe IV, Bränd Java, Blå Java, Brun Java, Java Mocka(blandad), Obränd Santos, Porto Rico. På den tiden fick man ju själv blanda de olika sorterna, det är inte som nu, när man får kaffet färdigblandat.

SOCKER: Krist. Bitsocker (gröna än nuvarande bitsocker, pursat i bitar), B.B. Kross (kallades Blandade bitar, det var toppsocker som huggits i olika stora bitar). Bitsocker. (Vi hade fyra olika sorters bitsocker: små bitar och stora bitar kristalliserad bitsocker samt små och stora bitar vanligt bitsocker. Dessutom pudersocker, brun ferin, ljus ferin, Kaksocker (inte så vanligt, det var socker i stora kakor som man själv fick hugga sönder.) Malen Melis som var malet toppsocker och den finaste och dyraste sorten. Sockertoppar sålde jag också. 7 kg toppar och 3 1/2 hg toppar. De stod på hyllan omlindade med papper och ett band runt, så att man kunde hänga dem i taket, om man ville.

Det fanns många sockerfabriker och man köpte inte allt socker från samma fabrik. Jag brukade köpa pudersocker i Lund frö där var det bäst, Malen melis från Arlov och Bitsockret från var bäst i Landskrona och Göteborg. Sockret kom alltid i stora gjutesäckar före kriget.

Borax (uppmjukningsmedel för vatten och glansmedel för skjortor).

Torkad frukt: Russin Muskot (Det kallades egentligen för Muskatellrussin och var stora russin med kärnor i, De kom från Italien. De var billigare än kärnfria russin.)

ACC. N:R M. 16943:2.

Russin Walen. (= R. Valencia) de var gulaktiga användes också till soppa.

Konf. Russin (= Konfektrussin) de var dopade, låg packade i former som liknade druvklasar).

Sviskon (var en billigare sorts torkade Plommon som kom från Bosnien. Man gjorde alltid soppa på russin och sviskon). Sviskon var syrliga, hade stora kärnor.

Calif. Plommon (kaliforniska plommon), de var ungefär som katarinplommon)

Kärnfria Plommon

Katr, Plommon

Aprikos (användes inte så mycket, var för dyrt för soppor).

Torkade äpplen, Torkade päron, Nypon.

KRYDDOR, NÖTTER, MANDLAR O DYLL.

Walnötter (såldes mest till jularna).

Krakmandel, Hasselnötter, Paranötter, Sötmandel.

Kanel, Kryddor. Bordsalt, paketerat. Det mesta saltet såldes i lös vikt. Kom i säckar till oss. Det fanns fint salt, mellansalt och grovt salt.

Senap (frö). Färdig senap i små glas såldes också. Vi köpte Möllers senap (Malmö). Vi fick dessutom stora porslinsburkar á 5 kg senap, så vi kunde sälja senap lös. Ofta sålde vi hela burken. De var också från Möllers fabrik i Malmö.

Lagerblad. Pommerans.

Fint the. (Det var lite billigare att köpa, lös vikt).

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2

BÖNOR OCH ÄRTOR:

Skalade ärtor (de ansågs vara lite finare och skulle koka fortare, så slapp man ju också det där skalet i soppan, det var vanliga kokärtor).

Gula ärtor. (På dem fanns ju skalet kvar, vanliga kokärtor).

Ryska ärtor. (det var små bruna ärtor, torkade, man använde dem till stuvning. Det var en storartikel förr. Jag vet inte om de var från Ryssland eller ej.)

Bruna Bönor.

VARIA.

Risstärkelse.

Klarmedel (torkad hud av lutfisk användes att lägga i kaffet. Det svällde och drog åt sig sumpen. Det såldes rätt mycket. (En bit finns kvar i affären). Man klippte sönder det i småbitar.

Maccaroni.

Sagogryn

Potatismjöl

Fogelfrö

ACC. N:R

M. 16943:4

Lars Bengtsson hette han som hade ett hökeri, det här huset före mig. Det var bara ett litet, litet rum då med en dörr och ett litet fönster. Det var trä-golv.

Det var alldeles fullt med små hökerier här omkring. 5 stycken på Stora Tvär-gatan bara.

Hur kunde det bära sig? - Ofta arbetade mannen någon annan stans och så stod frun i affären.

De hade alla lagad mat, mer eller mindre. Det var ju fattigt folk här då och fabriksarbetarna köpte gärna maten där.

Det fanns hökerier i källare överallt i stan, Vallgatan, Tomegapsgatan, Al-gatan, Prennegatan, Mariagatan.

På St Tvärgatan där Parkeringsplatsen är nu fanns förrett litet hus och där låg Holmgrens hökeri. Ofta var det ett hökeri ett litet tag sen upphörde det och sen öppnades det igen efter någon tid. Man kunde köpa bröd, kakor, där och Styvers karameller för 2 öre, Salt sill, stekt sill och kryddsill, inlagda rödbetor och gurkor, kunde man också köpa där och fläsk. Ja det var som våra charkuteri-affärer i dag.

Jag tror att hökerierna försvann under världskriget. Hökarna är nog döda allihop nu, de kallades hökare, men jag vet inte vad ordet kommer ifrån.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7
Uusi!

(Hans Bengtsson; uppt. anm.) ACC. N:R M. 16943:5

Här har varit affär långt innan jag kom hit 1913. Det var ett litet hökeri, men då var det inte så stort som halva den nuvarande affären ens. Jag kommer ihåg från min barndom, hur de brukade skura golvet och sedan sandade det och det luktade så friskt. Hökerierna hade öppet när de ville, till 10-11 på kvällen. Hökerierna var en slags livsmedelsaffärer, de hade lagad mat, som familjen själv gjorde och sedan sålde. Vedpannor och koks sålde de också. Det var fullt med små hökerier utmed gatan förr.

INREDNING:

1913 lät min far bygga den här affären och det är samma inredning som är kvar nu. Metallskyltarna på lådorna köpte jag av en handlare, Nils Petter Olsson, som upphörde med sin speceriaffär på Bredgatan just vid det tillfället. Inredningen ansågs mycket moderndå.

VAROR:

Borax - det såldes på den tiden. Det var något slags uppmjukningsmedel för vatten och användes visst som glansmedel vid strykning av skjortor också.

Skurpulver - såldes oerhört mycket förr. Då skurade ju folk sina knivar och burkar. Nu köper de rostfritt. Tomtens skurpulver var det viktigaste, 10 öre för en liten burk.

Zadigs tvättpulver - såldes i papperspåsar. Så fanns det ju

Gummans tvättmedel - som tillverkades i Göteborg, jag tror det var hos en firma som hette Gumme och son eller något sånt. Det kostade 25 öre.

Vita tvättbjörn - var ett annat tvättmedel. De annonserade lång tid innan det kom ut i handeln: Vita tvättbjörn tvättar medan ni sover, stod det i tidningarna och alla var väldigt nyfikna på vad det kunde vara, men så kom det ju ut i handeln.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5

eller

1

ACC. N:R M. 16943:6.

Sen kom Persil och slog ut alla andra tvättmedel, jag tror det var 1915-16.

KONSERVER:

Ansjovis och benfri ansjovis var de enda konserverna först. 1913 kom Vin-
ägersill, Det var den första inlagda sillen. Det var islandssill, som var sku-
ren men med ben i och kryddad med kryddpeppar. 35 öre för en burk.

Men det fanns andra konserver också. Hummer såldes mycket och sardiner,
fast det var mest franska.

Efter kriget kom Hering i ovala burkar från Norge. 1.25 kostade de och de
såldes i en kolossal massa. Sen kom även svenska sardiner. Ananas fanns
också på burk. Det var Singaporeananas och Hawajiananas som var lite
billigare.

Det fanns nog lite Köttkonserver också, Fyrtornets. Härondagen åt jag upp
en burk med Fyrtornets Får i Kål, som jag bevarat från tiden före kriget, och
här är en burk vaxbönor från den tiden. På etiketten står ju att de också hade
Ansjovis, Ärtor, Sockerärtsskidor, Haricots verts, Brutna Bönor, Fogel,
Villebråd, Fisk och Kaviar m m, som konserver.

Vin, jajamensan det hade vi! Extra gott portvin kostade 1.10 kr. Körsbärs-
vin och Krusbärsvin 75 öre helbuteljen och t o m Champagne för 3,50 - 3,75
kr, och Campanans vin kostade 1,85 kronor.

Vi sålde bröd också på den tiden. Från Svedbergs bröd i Malmö, den firman
finns inte längre, fick vi främst Grahamsbröd, grahamsskorpor och fransk-
bröd och från Pålssons fick vi Pålssons maltgrova som kostade 12 öre lim-
pan. Vi fick ta 14 öre för fraktens skull.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6.

ACC. N:R M. 16943:7.

TVÅL:

Den viktigaste tvålen var Iristvål från Yoy i Ystad. Den firman finns ännu. Ofta såldes tvål i stänger, på 4 stycken tvålar, de kom i trälådor till oss, och låg inte packeterade.

KEX:

Kex såldes i lös vikt, låg i bleckburkar. Mariekex och Alberts smörgåskex, det vara bara de bägge sorterna.

Russin såldes väldigt mycket, användes till soppor. Man köpte för 10 öre rusin och 10 öre sviskon till soppan.

KAFFE:

Kaffe var en viktig vara. Ibland köpte man direkt från en importfirma i Danmark. Då kunde man få en säck gratis, om man köpte två. Men det var på den tiden, det skulle aldrig gå nu. Men så fick man förstås betala tull. Kaffe la man an på: Det var ju det enda man kunde konkurrera med, alla andra priser var bestämda och man fick inte gå under de bestämda priserna, men kaffet det kunde man konkurrera med. Jag blev arg en gång, när det kom en dam och sa: "Varför tar ni 31 öre hg för kaffet, när dom bara tar 27 öre här in till?" Då började jag rosta själv (Det var en handlare nere på gatan här som skaffat en liten rost för 20 kg och dit gick jag och rostade), så kunde ingen komma och säga att någon annan hade samma kaffe och var billigare. Ottos kaffe kallade jag det och lät trycka särskilda påsar, skära, som stod Ottos kaffe på. Men sen kom ju Ganslävaet - och Gjussings Gagnkaffe och konkurrerade ut. Det var efter kriget.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7.

Waldes säker
fr. gaster.
kan inte
tyda det i
manuskriptet
Frige P
vid tillfälle

Om
(dsanbandt ö
dsussings
dsagge kaffe ?)

ACC. N:R M. 16943:8.

Te: Ja, det var Lundgren Frimärksté det fanns före 1:a världskriget.

Maizenamjöl fanns i paket.

Choklad och karameller. Det fanns 5 öres krämduvor, fast de var större än de som finns för 25 öre nu. Många olika slags karameller fanns ju. 1 öres choklad. Det var ren choklad som man bröt från stora kakoren liten bit för 1 öre. Vaniljpraliner fanns och teaterkonfekt, det var marsipan som var färgad i olika färger. Den mesta chokladen kom från Mazetti och Pålssons. Dessutom såldes ren choklad till mjölkchoklad. Den låg packeterad, 2 kakor i varje paket med en banderoll om. Det fanns tre olika sorter, 1:an, 2:an och 3:an. 3:an var sämst. 50 öre för ett sådant paket med 2 kakor i. Sen kom ju Mazettis Kakao och Hultmans Kakao, Hultmans är nedlagt nu. Jag har kvar en stor burk från Hultmans som vi fick kakao i. Den har formen av en stor klocka, med riktigt urverk i. Jag tror vi fick den någon gång mellan 1:a och 2:a världskriget. Den kan Kulturen få. Den kan vara trevlig att skylta med.

SIRAP:

Sirap fick vi på stora fat á 300 kg. Fatet stod i ett skjul på gården och jag tappade över lite då och då i en bunke som stod i affären. På vintern när sirapen var hård tog det lång tid, 2 timmar så där. Glykossirap fanns, som folk använde som sötningsmedel.

Mycket Ljus såldes, i paket.

Potatis - För potatisen snickrade jag själv en lår med snedlock.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8.

ACC. N:R M. 16943:9.

Frukt.

Bananer köpte jag i hela stockar. Och jag hade Balvinäpplen från Amerika, och Valencia apelsiner. De kom alltid i stora lådor antingen med 714 eller 420 stycken apelsiner i varje låda. Det fanns visst extra små apelsiner också som kom i lådor på 1640 st. Det fanns large apelsiner och extra large.

Ost - hade vi. Ofta kom den till oss och var inte lagrad mer än några månader, och då fick den ligga där inne några månader, innan vi sålde av den.

Vi sålde fågelfrö, men inte numer. Det finns ju särskilda fröhandlar nu för tiden.

Saft - fanns., och öl och lemonad från Lunds bryggeri. Lemonaden var s k champagnelemonad, för 10 öre flaskan. Sifonflaskor med vichyvatten från Apotekarnas bryggeri var en mycket stor artikel. Men det var ju en dyr vara.

Smör såldes i paket, det blev inte dyrare. I smöraffärerna sålde de smör i lös vikt, men det fanns packeterat smör före världskriget. Pellerins margarin från Göteborg såldes. Sedan kom Zenits margarin från Malmö.

Såpa såldes i lös vikt, liksom soda till tvätt.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7